

**HELENE
KRÖLLER-MÜLLER**
FONDS

Stichting Helene Kröller-Müller Fonds

Jaarrapport 2019

M **MAZARS**

TK
30 JUNI 2020

Mazars N.V.
Gewaarmerkt
voor identificatiedoeleinden

Bestuursverslag	2
Jaarrekening	
Balans per 31 december	17
Staat van baten en lasten	18
Toelichting bij de Jaarrekening 2019	19
Overige gegevens	28
Bijlagen: aankoopondersteuning	29

Bestuursverslag

Inleiding

De Stichting Helene Kröller-Müller Fonds is op 12 juli 2013 opgericht op initiatief van Johanna ter Steege en Alexander Pechtold. Het fonds heeft als doel het verlenen van materiële steun aan het Kröller-Müller Museum. De Stichting werft fondsen, in eerste instantie bij vermogende particulieren (Gulden, Zilveren en Bronzen boekers genoemd, afhankelijk van de hoogte van hun bijdrage*) en in tweede instantie bij bedrijven (projectpartners). De Stichting heeft drie bestedingsdoelen: tentoonstellingen, restauratie en educatie. De Stichting is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling.

De Stichting Helene Kröller-Müller Fonds beheert de gelden die het museum ontvangt van de BankGiro Loterij en die bedoeld zijn voor kunstaankopen. Het museum krijgt deze gelden op grond van een overeenkomst tussen het Rijksmuseum, het Kröller-Müller Museum, het Mauritshuis, het Van Gogh Museum en de BankGiro Loterij, waarbij deze vier musea via het Rijksmuseum jaarlijks een bedrag ontvangen dat zij 'uitsluitend [zullen] besteden voor het doen van kunstaankopen'. Per 1 januari 2019 is deze overeenkomst voor vijf jaar verlengd, tot eind 2023.

Sinds begin 2012 mag 25% van de bijdrage van de BankGiro Loterij worden ingezet voor 'ontsluiting van de collectie in combinatie met een informerende functie voor een breed publiek'. Deze 25% -regeling is gemaximeerd tot een bedrag van € 150.000.

In 2019 vergadert het bestuur twee maal. Belangrijkste agendapunten zijn financiële zaken, aankoopvoorstellen en de toekomst van het Helene Kröller-Müller Fonds.

*De terminologie is ontleend aan Helene Kröller-Müller, die rond de opening van het Kröller-Müller een gezelschap van Gulden boekers oprichtte ter ondersteuning van het museum.

Het museum in 2019

In 2019 ontvangt het Kröller-Müller Museum 405.428 bezoekers in Otterlo. De prognose van 360.000 bezoekers wordt hiermee ruimschoots gehaald. De laatste keer dat het museum meer dan 400.000 bezoekers heeft geteld was in 2003, toen met veel activiteiten de 150ste geboortedag van Vincent van Gogh werd herdacht. In 2018 ontving het museum 397.312 bezoekers.

Het aandeel Museumkaarthouders komt met 99.437 uit op 24,5% van het totaalbezoek.

In het buitenland trekt het museum ruim 1 miljoen bezoekers, met tentoonstellingen in Kopenhagen, Houston, Londen, Milaan, Tokyo en Potsdam.

Hiermee komen in totaal ruim 1,5 miljoen mensen fysiek in aanraking met de collectie van het Kröller-Müller Museum.

Tentoonstellingen: uitgelicht

Voor het tentoonstellingsprogramma van 2019 wordt volop geput uit de eigen collectie.

De zomertentoonstelling *Het begin van een nieuwe wereld. De ontwikkeling van de moderne sculptuur* laat de ontwikkeling van de moderne sculptuur vanaf ongeveer 1880 tot de jaren zestig van de twintigste eeuw zien door de ogen van Bram Hammacher, directeur van het museum van 1948 tot 1963. Hij slaagde erin een beeldencollectie bijeen te brengen als volwaardige tegenhanger van de schilderijencollectie van Helene Kröller-Müller. In de loop van de jaren wist Hammacher werken te verwerven van onder anderen Alexander Archipenko, Jean Arp, Julio Gonzalez, Barbara Hepworth, Jacques Lipchitz, Marino Marini, Henry Moore en Auguste Rodin. De tentoonstelling omvat ook latere aanwinsten, soms gedaan ter aanvulling op de Hammacher-collectie. Een van de belangrijkste is *Le commencement du monde* van Constantin Brancusi, het beeld dat de inspiratie vormt voor de titel van de tentoonstelling. Bij de tentoonstelling verschijnt een publicatie met teksten van Isabelle Bisseling en Jurriaan Benschop.

In het najaar toont *Het leven getekend. Werken op papier 1850-1950* een selectie van 150 werken uit de meer dan 4.500 tekeningen, pastels, aquarellen en prenten van het museum uit de periode 1850-1950, waarvan de meeste zelden worden getoond. De unieke en zeer gevarieerde presentatie van werken op papier van onder anderen Jozef Israëls, Suze Robertson, Georges Seurat, Jan Toorop, Bart van der Leek, Pablo Picasso, Alexander Bogomazov en Charley Toorop geeft een inkijkje in het leven in de late negentiende eeuw en de eerste decennia van de twintigste eeuw.

Activiteiten van het Helene Kröller-Müller Fonds

In 2019 organiseert het Helene Kröller-Müller Fonds zeven bijeenkomsten. De eerste is op 18 januari in het Zaans Museum. In 2018 is het schilderij *Portret van Mej. Guurtje van de Stadt* van Claude Monet gerestaureerd dankzij een anonieme bijdrage aan het Helene Kröller-Müller Fonds. Onder leiding van de conservator wordt een bezoek georganiseerd aan de vaste opstelling in het Zaans Museum waar *Guurtje* te zien is.

Op 11 februari wordt traditiegetrouw de geboortedag van Helene gevierd. De viering van haar 150ste geboortedag in 2019 vindt plaats op een bijzondere locatie: het 'IK-eiland' van kunstenaar Jan van Munster in Oost-Souburg.

Op 10 mei wordt de Helene Kröller-Müller Kamer in het Nederlands Tegelmuseum in Otterlo geopend. In de kamer is de tegelcollectie van Helene Kröller-Müller ondergebracht. Hiermee heeft het Tegelmuseum een permanente publiekstrekker in huis en het Kröller-Müller Museum maakt een collectie-onderdeel dat anders niet wordt getoond, toegankelijk voor het publiek in een passende context.

Op 11 mei organiseren Strijkkwartet Biënnale Amsterdam en het Helene Kröller-Müller Fonds een concert door het Borusan Quartet in de grote beeldenzaal van het museum.

Voor de boekers van wie de vijfjaarstermijn in 2019 afloopt vindt op 5 september in het depot een voorbezichtiging plaats van de tentoonstelling *Het leven getekend*. De bijeenkomst is een bijzonder bedankje voor de steun en het vertrouwen in de afgelopen jaren.

Op 18 september krijgen de boekers van het Helene Kröller-Müller Fonds als eersten de gelegenheid om de schuilkelder te bezichtigen, die voor het eerst in de geschiedenis van het museum is opengesteld voor publiek.

Met conservator Renske Cohen Tervaert als rondleider krijgen de boekers op 11 oktober een voorbezichtiging review van de tentoonstelling *Het leven getekend*.

Daarnaast worden er vier bijeenkomsten georganiseerd voor relaties van boekers.

Help *Jardin d'email*

Op 11 februari 2018 is het Helene Kröller-Müller Fonds de campagne *Help Jardin d'email* gestart. Donateurs kunnen de restauratie van het werk steunen door een of meer vlakken van tien vierkante meter van het 600 m² grote kunstwerk te adopteren à € 5.000, door een eenmalige of periodieke schenking. De donateurs worden automatisch Bronzen boeker van het Helene Kröller-Müller Fonds. In 2019 wordt op verschillende manieren aandacht gevraagd voor de campagne. Met advertorials in specifieke tijdschriften, door het bijsluiten van de flyer, in nieuwsbrieven en tijdens bijeenkomsten van het Helene Kröller-Müller Fonds.

Inmiddels zijn 42 delen van de in totaal 60 delen geadopteerd. Ook worden diverse cultuur- en restauratiefondsen aangeschreven, die een bijdrage leveren. Dit zorgt in 2019 voor een extra bijdrage in het dekkingsplan.

Aanwas Helene Kröller-Müller Fonds

In het jaar 2019 krijgt het Helene Kröller-Müller Fonds nieuwe (periodieke) toezeggingen van in totaal € 167.500. Naast de periodieke bijdragen heeft het Helene Kröller-Müller Fonds een aantal eenmalige schenkingen ontvangen voor een totaalbedrag van € 21.197. Er wordt in 2019 een totaalbedrag ontvangen van € 102.697. Van de (periodieke) giften toegezegd in 2019 is € 81.000 geormerkt als bijdrage aan de restauratie van *Jardin d'email*.

Bijdragen uit het fonds

Het Helene Kröller-Müller Fonds draagt in 2019 met € 15.000 bij aan de tentoonstelling *Als kunst je lief is* via een geormerkte bijdrage van Hof Hoorneman Bankiers en met € 5.000 aan de tentoonstelling *Het leven getekend* via een geormerkte bijdrage van Dirkwager Legal & Tax. De campagne *Help Jardin d'email* resulteert in 2019 in een bijdrage van € 62.000. Ook in 2019 is er een geormerkte bijdrage van € 50.000 voor het nieuw te realiseren werk *Rocky Lumps* van Tom Claassen. Dit is tweede termijn van de geormerkte toezegging uit 2018. Het totaal van de bijdragen komt in 2019 uit op een bedrag van € 132.000.

Aankopen, ondersteund met gelden van de BankGiro Loterij

Maria Barnas
Origins, 2016
video
KM 134.215
herkomst Annet Gelink Gallery, Amsterdam

Braco Dimitrijevic
Accidental drawing, 1968
foto op papier
89 × 69 × 3,1 cm (inclusief lijst)
inv.nr. KM 134.147
herkomst The Mayor Gallery, London

Ewerdt Hilgemann
Quadratbild, 1967
hout en spaanplaat, gespoten
95 × 95 × 4 cm
inv.nr. KM 134.148
herkomst Ewerdt Hilgemann, Amsterdam

Ewerdt Hilgemann
Reliëfstructuren, 1971
plastispan
2 delen, elk 90,3 × 90,3 × 2,5 cm
inv.nr. KM 134.149
herkomst Ewerdt Hilgemann, Amsterdam

Ewerdt Hilgemann
Reliëfstructuur, 1976
hardhout
6 delen, elk 50 × 50 × 5,8 cm
inv.nr. KM 134.150
herkomst Ewerdt Hilgemann, Amsterdam

Lucas Lenglet
Land and buildings, 2013-2019
digitale videoprojectie (in loop)
inv.nr. KM 134.213
herkomst Lucas Lenglet, Amsterdam

Lucas Lenglet
Beware of rudely crossing it, 2019
veiligheidsspelden, vernikkelde metalen ringen
1800 × 240 cm
inv.nr. KM 134.214
herkomst Lucas Lenglet, Amsterdam

Richard Long
Twelve works 1979-1981, 1981
drukwerk op papier (boek)
14,1 × 19,2 × 1,1 cm
inv.nr. KM 134.139
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Planes of vision, 1983
drukwerk op papier (boek)
25,5 × 13,7 × 1,5 cm
inv.nr. KM 134.140
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Sixteen works, 1984
drukwerk op papier (boek)
21,6 × 30 × 1,2 cm
inv.nr. KM 134.141
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Mud hand prints, 1984
inkt en modder op papier (boek)
37 × 31,9 × 2,8 cm
inv.nr. KM 134.142
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Dust Dobros Desert Flowers, 1987
drukwerk op papier
31 × 31 × 2,1 cm
inv.nr. KM 134.143
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Nile - Papers of river muds, 1990
drukwerk op papier (boek met foedraal)
39 × 32,9 × 5,3 cm (boek), 39 × 32,9 × 5,3 cm
(foedraal)
inv.nr. KM 134.144
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Dartmoor, 2006
drukwerk op papier (boek)
25,8 × 21,5 × 5 cm (foedraal)
inv.nr. KM 134.145
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Richard Long
Six walks, 2006
drukwerk op papier
47,5 × 31,8 × 1,5 cm
inv.nr. KM 134.146
herkomst collectie Gerard Vermeulen, Nijmegen

Jan van Munster
Energy field, 1989
gietijzer, brons
21 delen, 23 × 19 cm
inv.nr. KM 134.175
herkomst Jan van Munster, Oost-Souburg

Jan van Munster
Edged circle, 2017
neonbuizen, transformator
Ø 299 cm
inv.nr. KM 134.174
herkomst Jan van Munster, Oost-Souburg

Susan Philipsz
The Wind Rose, 2019
geluidsinstallatie over 8 kanalen
inv.nr. KM 134.217
herkomst Ellen de Bruijne Projects, Amsterdam

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.179
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 66 × 58 cm
inv.nr. KM 134.180
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 66 × 58 cm
inv.nr. KM 134.182
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 92 × 50 cm
inv.nr. KM 134.183
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 46 × 58 cm
inv.nr. KM 134.184
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 27 × 92 cm
inv.nr. KM 134.185
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 92 × 50 cm
inv.nr. KM 134.186
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 92 × 50 cm
inv.nr. KM 134.187
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 92 × 50 cm
inv.nr. KM 134.188
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 92 × 50 cm
inv.nr. KM 134.189
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 66 × 58 cm
inv.nr. KM 134.190
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 23 × 50 cm
inv.nr. KM 134.191
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 83 × 35 cm
inv.nr. KM 134.192
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie D Relief, 1967-2015
gegalvaniseerd plaatstaal
50 × 83 × 35 cm
inv.nr. KM 134.193
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.194
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.195
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.196
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.197
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.198
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

Charlotte Posenenske
Serie B Relief, 1967-2015
gespoten en gebogen aluminium
100 × 50 × 14 cm
inv.nr. KM 134.199
herkomst Galerie Mehdi Chouakri, Berlijn

De totale bestedingen bedragen € 508.688 in 2019.

Boekers Helene Kröller-Müller Fonds

Boekersoverzicht	totaal	2019	2018	2017	2016	2015
Brons <i>Jardin d'émail</i>	42	15	27	0	0	0
Brons	21	4	5	3	3	6
Zilver	8	2	0	1	2	3
Gulden	11	2	1	2	3	3
Platina	2	0	1	0	0	1

Financieel

Renterisico's

De Stichting Helene Kröller-Müller Fonds heeft geen kredietfaciliteit en derhalve is het kredietrisico zeer beperkt. De renterisico's zijn toegenomen als gevolg van de lage rentestanden als vergoeding op deposito's. Er worden geen gelden belegd.

Valutarisico's

De Stichting Helene Kröller-Müller Fonds heeft geen valutarisico, de ondersteuning aan de Stichting Kröller-Müller Museum worden uitsluitend in euro's toegezegd.

Liquiditeits- en kasstroomrisico's

De beschikbare liquiditeiten worden ondergebracht bij banken met tenminste een A+ rating.

Operationeel

Na de inkomsten die voortvloeien uit het contract met de BankGiro Loterij (80,7 %) vormen de inkomsten uit het werven van boekers (19,3%) de belangrijkste component van de opbrengsten van het fonds. De inkomsten uit het werven van boekers fluctueren en zijn afhankelijk van het succes van de wervingsacties. Indien deze inkomsten in enig jaar achterblijven kan een beroep gedaan worden op de Bestemmingsreserve, voor zover deze daarvoor kan worden aangewend. De kosten worden zo laag mogelijk gehouden waarbij een bovengrens van 10% van de ingelegde boekersgelden wordt nagestreefd. Op basis van bovenstaande risicoanalyse is er voor de Stichting geen aanleiding om een continuïteitsreserve te vormen.

Resultaat

In 2019 ontvangt het fonds een bijdrage van € 1.056.928 van de BankGiro Loterij. De besteding aan de doelstelling bedraagt in 2019 € 508.688. Ter verevening is een bedrag van € 548.240 ten gunste gebracht van het Bestemmingsfonds Kröller-Müller Museum. Verder bedragen de boekersbijdragen in 2019 € 252.697. Er wordt voor een bedrag van € 132.000 toegezegd aan diverse projecten van het Kröller-Müller Museum. Ultimo 2019 wordt een bedrag van € 105.366 als resultaatbestemming toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Kröller-Müller Museum. Operationele kosten bedragen in 2019 € 16.687 (6,60 % van ingelegde boekersgelden).

Financiële ratio's

	2015	2016	2017	2018	2019
Current ratio vlottende activa / kortlopende schulden	267%	140%	494%	258%	616%
Solvabiliteit eigen vermogen / totaal passiva	62%	28%	20%	15%	18%
totaal besteding doelstellingen / totaal baten	104%	139%	31%	101%	49%
kosten fondsenwerving / baten eigen fondsenwerving	5,24%	2,78%	1,36%	3,42%	4,07%

Toekomstperspectief

Voor 2020 heeft de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds een bijdrage van de BankGiro Loterij begroot van € 1.000.000. Naar verwachting zal 75 % van deze bijdrage in het boekjaar besteed worden. Als opbrengst van boekersgelden is € 157.000 begroot. Naar verwachting zal dit bedrag geheel worden besteed. De onbestede bijdrage van de BankGiro Loterij wordt gedoteerd aan het Bestemmingsfonds Kröller-Müller Museum, de onbestede boekersgelden worden gedoteerd aan de Bestemmingsreserve Kröller-Müller Museum. De operationele kosten zijn voor het jaar 2020 begroot op € 15.000.

Het uitbreken van het Coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid op tenminste de korte termijn en waarschijnlijk ook de langere termijn. Voor het Helene Kröller-Müller Fonds zal de impact op

gering zijn. Door de lage kosten structuur is het fonds niet afhankelijk van de feitelijke inkomsten. Op de middellange termijn zou het beroep doen op publieke offervaardigheid onder druk kunnen komen te staan door een mogelijke toekomstige recessie. De ontwikkelingen zijn op dit moment echter zeer onzeker en onderhevig aan veranderingen. Aangezien deze situatie niet kon worden voorzien op balansdatum is de eventuele impact hiervan op de onderneming niet verwerkt in de cijfers van de jaarrekening per 31 december 2019. Gegeven de hoge mate van onzekerheid over de ontwikkeling van de Corona-crisis is het ook niet mogelijk een redelijke schatting te geven van de impact hiervan op. Toch verwacht het bestuur geen problemen die het voortbestaan van de stichting in gevaar kunnen brengen. Er wordt geen teruggang verwacht in de opbrengsten van de BankGiro Loterij. Het beroep op publieke offervaardigheid zal in 2020 verder worden geïntensiveerd.

Bestuur Helene Kröller-Müller Fonds

Het Helene Kröller-Müller Fonds wordt bestuurd door een onbezoldigd bestuur. De bestuursleden ontvangen uitsluitend vacatiegelden. De leden worden benoemd voor een periode van maximaal vier jaar en kunnen één maal herbenoemd worden. Benoeming gebeurt door het bestuur, de Stichting Kröller-Müller Museum heeft het recht om twee bestuursleden te benoemen. Er is geen directie en toezichthoudend orgaan. Er zijn geen vrijwilligers. De fondsenwerving wordt verzorgd door Fondsmanager Lies Boelrijk (Marketing & business development Kröller-Müller Museum), ondersteund door Assistent-fondsmanager Daniëlle van Stralen. De kosten hiervan worden gedragen door het Kröller-Müller Museum. De financiële administratie wordt verzorgd door de afdeling Financiële zaken van het museum.

In februari 2019 overleed bestuurslid Walter Jansen. Het Helene Kröller-Müller Fonds verliest in hem een zeer aimabel en betrokken persoon. Hij was een enthousiast deelnemer aan vrijwel alle activiteiten van het fonds. Zijn bijdragen aan de vergaderingen waren altijd waardevol en inspirerend.

Lisette Pelsers trad op 4 december af als bestuurslid van het Helene Kröller-Müller Fonds, conform de in de nieuwe Governance Code Cultuur opgenomen bepalingen over mogelijke belangenverstrengeling.

Bestuursleden

- Willem Bijleveld, oud-directeur / bestuurder Nederlands Openluchtmuseum, Arnhem (voorzitter).
- Marjan Goslings, oud-senior raadsheer in het Gerechtshof, Amsterdam.
- Irene Hübner, wetenschappelijk adviseur / gastconservator Afrikaanse kunst Museum für Völkerkunde, Hamburg en inhoudelijk adviseur Stichting Stil Verleden.
- Walter Jansen, oud-notaris bij Dirkzwager, Arnhem (bestuurslid tot 18-02-2019).
- Lucie Musterd, zelfstandig adviseur Musterd Organisatie Advies, Bilthoven.
- Lisette Pelsers, Algemeen directeur Kröller-Müller Museum, Otterlo (bestuurslid tot 04-12-2019).
- Michiel van Wijk, Hoofd bedrijfsvoering Kröller-Müller Museum, Otterlo (penningmeester en secretaris).

Nevenfuncties van de bestuursleden van de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds

Willem Bijleveld

- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Continuïteit Omniversum.
- Voorzitter Veluwe Alliantie.
- Voorzitter jury BankGiro Loterij Museumprijs.
- Lid Raad van Toezicht Toerisme VAN.
- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Boerhaave.
- Lid Raad van Toezicht Stichting Koninklijke Defensiemusea.
- Lid Raad van Advies Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen.
- Lid Raad van Advies Nationaal Bomenmuseum.
- Lid Raad van Advies Frans Hals Museum.

Marjan Goslings

- Lid van de Adviescommissie Ongeschiktheidsontslag Rechtelijke Ambtenaren.
- Raadsheer-plaatsvervanger in het Gerechtshof Amsterdam.
- Voorzitter van de Klachtencommissie Ongewenst Gedrag van de Hogeschool van Amsterdam.
- Bestuurslid Stichting Trillende Lucht.
- Vice-voorzitter van de Toetsingscommissie Beschermwaardigheid (ingesteld door het Museumregister).

Irene Hübner

- 'Peer-reviewer' voor FARO (Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, Brussel).
- Wetenschappelijk adviseur Afrika tentoonstellingen in Roemer- und Pelizaeus-Museum, Hildesheim, Duitsland.
- Adviseur migrantenbeleid Polizei Akademie Hamburg.

Walter Jansen

- Voorzitter Stichting Beheer Het Schild.
- Voorzitter Stichting Vrienden van Insula Dei en Huize Kohlmann.
- Voorzitter Stichting Financiering Dirkwager.
- Bestuurslid Stichting Holland Stellenbosch Medical Foundation.
- Lid Bezwaarcommissie Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie.
- Bestuurslid Stichting Pensioenfonds Notariaat.

Lucie Musterd

- Voorzitter Raad van Toezicht Lister, Utrecht.
- Voorzitter Raad van Toezicht Youké Sterke Jeugd, Zeist.
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht InteraktContour, Nunspeet.
- Lid Raad van Toezicht Kunst Centraal, Bunnik.
- Voorzitter Adviescommissies Cultuur van de Provincies Gelderland en Overijssel.

Lisette Pelsers

- Voorzitter Adviescommissie Beeldende Kunst, Prins Bernhard Cultuurfonds, Amsterdam
- Lid Ethische Codecommissie voor Musea, Amsterdam
- Lid Deskundigenteam Toetsingscommissie voor Beschermwaardigheid (ingesteld door het Museumregister).

 MAZARS

30 JUNI 2020

15
Mazars N.V.
Gewaarmerkt
voor identificatiedoeleinden

- Lid Raad van Advies Certificatiecommissie post-initiële opleiding tot restaurator, Universiteit Amsterdam.
- Lid Raad van Advies Dordrechts Museum.
- Voorzitter Fentener Van Vlissingen Fonds, Utrecht.
- Voorzitter Stichting Van Eelen-Weeber, Amsterdam.

Michiel Wijk

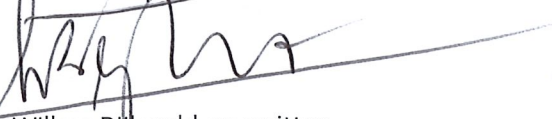
- Lid Raad van Toezicht Stichting Gigant, Apeldoorn

Ambassadeurs Helene Kröller-Müller Fonds

De initiatiefnemers (Alexander Pechtold en Johanna ter Steege) worden gesteund door de volgende ambassadeurs:

- Martijn Sanders, verzamelaar, voormalig directeur Koninklijk Concertgebouw Amsterdam, nu onder andere voorzitter Holland Festival en Vereniging Rembrandt (honorair voorzitter).
- Wiebe Draijer, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Rabobank.
- Harm Edens, programmamaker voor televisie en radio.
- Sjoerd Eisma, voormalig advocaat, verbonden aan het kantoor DeBrauw
- Eran Habets, Managing Director ABN AMRO MeesPierson van Instituten & Charitas en lid van het ABN AMRO MeesPierson Management Team.
- Anthony van der Heijden, voormalig directeur Nederlandse ING-bank in Roemenië.
- Jan Pas, advocaat en partner bij HBN Law .
- Maarten Schellingerhout, rentmeester-directeur van De Sint Nicolai Broederschap (1352), de Dullertsstichting (1882) en het Burger en Nieuwe Weeshuis (1560).
- Michiel van Schooten, advocaat en partner bij Lexence N.V.
- Jan Karel van der Staay, voormalig general counsel / Chief Legal Officer bij AkzoNobel.
- Hanneke Stegeman, werkt als communicatie-adviseur en organisator van groene evenementen op de Veluwe.
- René Verhulst, burgemeester van Ede.

De ambassadeurs van het Helene Kröller-Müller Fonds zijn actief betrokken bij de werving van boekers en partners.

Willem Bijleveld, voorzitter
24 juni 2020

Balans per 31 december

(na resultaatbestemming)

	2019 EUR	2018 EUR
Activa		
Vorderingen	330.660	317.767
Liquide middelen	1.839.405	1.583.981
Totale vlottende activa	2.170.065	1.901.748
TOTALE ACTIVA	2.170.065	1.901.748
	2019 EUR	2018 EUR
Passiva		
Reserves		
Algemene reserve	39.098	40.558
Bestemmingsreserves	356.564	251.198
	395.662	291.756
Fondsen		
Bestemmingsfondsen	1.422.347	874.107
Totale Eigen Vermogen	1.818.009	1.165.863
Kortlopende schulden	352.056	735.885
TOTALE PASSIVA	2.170.065	1.901.748

Staat van baten en lasten

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Baten			
Baten loterijorganisaties	1.056.928	1.000.000	1.037.439
Baten particulieren	200.197	250.000	183.308
Baten bedrijven	15.000	–	15.000
Baten vermogensfondsen	37.500	10.000	59.500
Overige baten	96	–	290
Totale baten	1.309.721	1.250.000	1.295.537
Lasten			
Besteding aan doelstelling BankGiro Loterij	508.688	–	1.049.578
Besteding aan doelstelling boekersgelden	132.000	–	247.000
Kosten beheer en acquisitie	16.887	25.000	16.670
Totale lasten	657.575	25.000	1.313.248
Resultaat	652.146	1.225.000	-17.711

Resultaatbestemming

Mutatie Bestemmingsreserves

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Onttrekking c.q. dotatie aan Bestemmingsreserve Kröller-Müller Museum	105.366	225.000	-4.284

Mutatie Bestemmingsfondsen

Onttrekking c.q. dotatie aan Bestemmingsfonds Kröller-Müller Museum	548.240	1.000.000	-12.139
Onttrekking aan Algemene reserve	-1.460	–	-1.288
Totaal resultaatbestemming	652.146	1.225.000	-17.711

Toelichting behorende tot de Jaarrekening 2019

Algemeen

Deze Jaarrekening heeft betrekking op de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds. De Stichting heeft ten doel het verlenen van materiële ondersteuning aan het Kröller-Müller Museum te Otterlo op gebieden die niet uit de normale exploitatie van dit museum bekostigd kunnen worden, zoals aankopen ten behoeve van uitbreiding van de collectie, bijzondere restauraties en bijzondere tentoonstellingen, (kunst)historisch onderzoek, publicaties en educatieve projecten. Staat ingeschreven bij KvK onder nummer 09167113.

De Jaarrekening 2019 van de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds is opvraagbaar. Bij de Jaarrekening 2019 van de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds is een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen

Bij het opstellen van de Jaarrekening is de Richtlijn Fondsenwervende Instellingen (RJ 650) en de andere stellige uitspraken uit de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. Dit heeft tot gevolg dat het Eigen Vermogen wordt onderverdeeld in een vrij besteedbaar deel (Algemene reserve) en een deel waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is toegekend door een derde (Bestemmingsfonds) dan wel door het bestuur (Bestemmingsreserve). De mutaties op de Bestemmingsfondsen en de Bestemmingsreserves worden middels resultaatbestemming verwerkt in de Jaarrekening. De aanwezige activa worden voor directe aanwending in het kader van

Schattingen bij toepassing van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De opstelling van de Jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Er zijn geen waarderingsgrondslagen naar de mening van de directie die kritisch zijn ten aanzien van schattingen en veronderstellingen voor het weergeven van de financiële positie. In de doelstelling van de stichting aangehouden.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het gedeelte van het eigen vermogen waartoe de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

Bestemmingsfondsen

Het gedeelte van het eigen vermogen welke wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door derden.

Bestemmingsreserves

Het gedeelte van het eigen vermogen welke wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door het Bestuur.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december

Vorderingen

De vorderingen bestaan uit:

	2019	2018
	EUR	EUR
Nog te ontvangen rente	14	154
Vordering op BankGiro Loterij uit hoofde van toegekende jaarbijdrage	330.646	317.613
Stand per 31 december	330.660	317.767

Liquide middelen

	2019	2018
	EUR	EUR
ING Bank	1.132.001	781.085
ABN Amro bank	707.404	802.896
Stand per 31 december	1.839.405	1.583.981

Eigen vermogen

Algemene reserve

	2019	2018
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	40.558	41.846
Resultaatbestemming	-1.460	-1.288
Stand per 31 december	39.098	40.558

Op basis van de risicoanalyse is er voor de stichting geen aanleiding om een continuïteitsreserve te vormen.

Bestemmingreserve

Hieronder wordt de resultaatbestemming weergegeven inzake onbestede boekersgelden die niet door derden zijn geoordeeld.

Kröller-Müller Museum

	2019	2018
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	251.198	255.482
Resultaatbestemming onbestede boekersgelden	105.366	- 4.284
Stand per 31 december	356.564	251.198

Bestemmingsfonds

Hieronder worden de resultaatbestemmingen weergegeven van de door derden geormerkte bijdragen.

Kröller-Müller Museum

	2019 EUR	2018 EUR
Stand per 1 januari	874.107	886.246
Ontvangen bijdragen BankGiro Loterij	1.056.928	1.037.439
Bestedingen	- 508.688	- 1.049.578
Per saldo	548.240	- 12.139
Stand per 31 december	1.422.347	874.107

Kortlopende schulden

De schulden bestaan uit:

	2019 EUR	2018 EUR
Vooruit ontvangen boekersgelden	29.000	37.000
Vooruit ontvangen bijdrage onderzoek en restauratieproject	100.000	100.000
Rekeningcourant Kröller-Müller Museum	8.284	218.159
Aankoop Marien Schouten, <i>Green Room / Vault</i>	-	45.000
Aankoop James Lee Byars, <i>The path of luck</i>	-	137.882
Bijdrage herinrichting aula	46.729	46.729
Bijdrage reconstructie Tom Claassen, <i>Rocky Lumps</i>	100.000	50.000
Bijdrage Tegelmuseum Helene Kröller-Müller Kamer	-	25.000
Bijdrage restauratie Piet Mondriaan, <i>Boerderij in Duivendrecht bij avond</i>	-	10.000
Bijdrage restauratie Jean Dubuffet, <i>Jardin d'email</i>	62.000	-
Bijdrage tentoonstelling <i>Het begin van een nieuwe wereld</i>	-	60.000
Accountantskosten	4.840	4.840
Bestuurskosten	1.112	1.257
Bankkosten	91	18
	352.056	735.885

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Rechten

BankGiro Loterij

Door de BankGiro Loterij zijn gelden toegekend aan de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds. Op basis van de huidige toekenning is voor het jaar 2020 een bijdrage van € 1.000.000 te verwachten. In 2018 is de samenwerking geëvalueerd en de overeenkomst voor vijf jaar verlengd, tot en met 2023. Medio 2022 staat de volgende evaluatie op de planning.

Verplichtingen

Geen.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten uit acties derden

Deze zijn als volgt te specificeren:

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Toegekende bijdrage BankGiro Loterij	1.056.928	1.000.000	1.037.439
	<u>1.056.928</u>	<u>1.000.000</u>	<u>1.037.439</u>

Baten uit eigen fondsenwerving

Deze zijn als volgt te specificeren:

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Baten particulieren	200.197	225.000	183.308
Baten bedrijfsleven	15.000	15.000	15.000
Baten vermogensfondsen	37.500	10.000	59.500
	<u>252.697</u>	<u>250.000</u>	<u>257.808</u>

Overige baten

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Rentebaten	96	–	290
	<u>96</u>	<u>–</u>	<u>270</u>

Bestedingen aan doelstelling

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Bijdrage aan de Stichting Kröller-Müller Museum met BankGiro Loterijgelden ten behoeve van:			
- Kunstaankopen	508.688	-	1.049.578
- Tentoonstellingen	-	-	-
	<u>508.688</u>	<u>-</u>	<u>1.049.578</u>

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Bijdrage aan Stichting Kröller-Müller Museum met boekergelden ten behoeve van:			
Tentoonstellingen			
- <i>Als kunst je lief is</i>	15.000	-	-
- <i>Het leven getekend</i>	5.000	-	-
- <i>Odilon Redon. La littérature et la musique</i>	-	-	15.000
- Tegelmuseum, Helene Kröller-Müller Kamer	-	-	25.000
- <i>Het begin van een nieuwe wereld</i>	-	-	60.000
Restauratie			
- Jean Dubuffet, <i>Jardin d'email</i>	62.000	-	87.000
- Piet Mondriaan, <i>Boerderij in Duivendrecht bij avond</i>	-	-	10.000
- Tom Claassen, <i>Rocky Lumps</i>	50.000	-	50.000
	<u>132.000</u>	<u>-</u>	<u>247.000</u>

Lasten

	2019 EUR	Begroting EUR	2018 EUR
Kantoor- en accountantskosten	4.819	5.000	6.255
Acquisitiekosten	10.306	17.750	8.818
Vacatiegelden bestuur	1.206	2.000	1.330
Bankkosten	556	250	267
	<u>16.887</u>	<u>25.000</u>	<u>16.670</u>

M MAZARS

30 JUNI 2020

²⁵
Mazars N.V.
Gewaarmerkt
voor identificatiedoeleinden

Gemiddeld aantal werknemers

Stichting Helene Kröller-Müller Fonds heeft geen werknemers in dienst.

Verschillen analyse realisatie en begroting 2019

In de begroting waren de bestedingen aan kunstaankopen en ondersteuning tentoonstellingskosten van Stichting Kröller-Müller Museum, die worden vergoed door de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds, niet opgenomen. Deze bestedingen bedroegen in 2019 € 508.688 (2018: € 1.049.578). In de realisatie van de Boekersgelden particulieren ad € 200.197 is alleen sprake van donaties en giften.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het uitbreken van het Coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid op tenminste de korte termijn en waarschijnlijk ook de langere termijn. Voor het Helene Kröller-Müller Fonds zal de impact op korte termijn gering zijn. Door de lage kosten structuur is het fonds niet afhankelijk van de feitelijke inkomsten. Op de middellange termijn zou het beroep doen op publieke offervaardigheid onder druk kunnen komen te staan door een mogelijke toekomstige recessie. De ontwikkelingen zijn op dit moment echter zeer onzeker en onderhevig aan veranderingen. Aangezien deze situatie niet kon worden voorzien op balansdatum is de eventuele impact hiervan op de onderneming niet verwerkt in de cijfers van de jaarrekening per 31 december 2019. Gegeven de hoge mate van onzekerheid over de ontwikkeling van de Corona-crisis is het ook niet mogelijk een redelijke schatting te geven van de impact hiervan op. Toch verwacht het bestuur geen problemen die het voortbestaan van de stichting in gevaar kunnen brengen. Er wordt geen teruggang verwacht in de opbrengsten van de BankGiro Loterij. Het beroep op publieke offervaardigheid zal in 2020 verder worden geïntensiveerd.

Bezoldiging bestuurders

De bestuursleden ontvangen geen bezoldiging maar een vacatievergoeding en reiskosten van de Stichting, dit met uitzondering van bestuursleden die werkzaam zijn bij de Stichting Kröller-Müller Museum.

Het bestuur

De heer W. Bijleveld

Mevrouw I. Hübner

De heer M.B. van Wijk

Mevrouw L.M.B. Musterd

Mevrouw E.J.H. Pelsers

Mevrouw M.A. Goslings

Otterlo, 24 juni 2020

Overige gegevens

BIJLAGE

Aankoopondersteuningen 2007

Jan Dibbets, *13 takkenbossen met neontak*, 1967, variabele afmetingen, neon, ijzer en takkenbossen, geregistreerd onder inventarisnummer KM 125.551, voor een bedrag van € 130.000.

On Kawara, *Twin Paintings of MAY 30, 1997*, 1997, liquitex op doek, in kartonnen dozen met krantenknipsels, 2 delen, 25,5 x 30 x 4,2 cm per stuk, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.229, voor een bedrag van € 145.000.

herman de vries, *mesa*, 1997-2007, afmetingen variabel, 44 delen, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.260, voor een bedrag van € 43.000.

herman de vries, *from earth*, 2007, aarduitwrijvingen op papier, 102 x 204 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.258, voor een bedrag van € 34.200.

Andreas Rimkus, *EuropaHammer*, 2003, gesmeed ijzer, 90 x 320 x 120 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.296, voor een bedrag van € 150.000.

Gerard Byrne, *1984 and beyond*, 2005-2006, installatie met 3 single channel video's en 20 zwart-wit foto's, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.301, voor een bedrag van € 51.000.

Aankoopondersteuningen 2008

Fernand Léger, twee gouaches op papier uit 1925, 40,5 x 16 cm en 43 x 17 cm, geregistreerd onder inventarisnummers KM 131.400 en KM 131.401, voor een bedrag van GBP 116.825.

Thomas Struth, *Paradise 27, Peru*, 2005, 171,5 x 225 cm, foto, c-print mounted on plexiglas, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.404, voor een bedrag van € 72.000.

Simon Starling, *Trinidad Tree House*, 2001, tiendelig, 79 x 97,5 cm per stuk, foto's, c-type prints, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.417, voor een bedrag van GBP 25.000.

Jeff Wall, *Cold Storage*, 2007, 269,9 x 330,2 cm, foto, ontwikkel gelatine zilverdruk, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.403, voor een bedrag van € 360.000 (waarvan € 90.000 gefinancierd door de Vereniging Rembrandt)

Jan Toorop, *Bonensnijder*, 1905, 37,3 x 61,5 cm, zwart krijt, potlood en pastel op papier, geregistreerd onder inventarisnummers KM 131.381 en *Aardappels rapen*, 1907, 47,2 x 62,5 cm, zwart krijt, potlood en pastel op papier, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.382, voor een bedrag van € 210.000 voor beide werken

(vervolg aankoopondersteuningen 2008)

Robert Smithson, *The Cryosphere*, 1966, 6 delig 44 x 42 x 14,6 cm per stuk, staal, beschilderd en deels verchromd, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.427, voor een bedrag van € 464.011.

Ana Maria Tavares, *Secrets of the waters*, 2008, vijfdelig, 200 x 6 cm per stuk, graniet en roestvrij staal, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.441, *The Wish-ribbon net*, 2008, 900 x 400 x 50 cm, polypropyleen net, linten en aluminium, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.442 en *Chrystal Waters*, 2008, 185 x 24 cm gekleurd mat, helder en spiegelen perspex, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.443, voor een bedrag van € 183.443 voor deze drie kunstwerken.

Aankoopondersteuningen 2009

Christiaan Bastiaans, *Club Mama Gemütlich*, 2009, 35 mm film overgezet op HD, kleur, geluid Speelduur: 28 minuten, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.558, voor een bedrag van € 32.000.

Constantin Brancusi, *Vrouwenkop*, circa 1909-1920, potlood op papier, 45,5 x 34 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.519, voor een bedrag van € 33.019.

Gerard Byrne, *A country road. A tree. Evening. Towards Kinarla Lough, Drumskew, outside Enniskillen, County Fermanagh*, 2007, C-Type photograph, 87 x 109 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.545.

Gerard Byrne, *A country road. A tree. Evening. The turn in the road at Pine Valley, on the way up to Glencullen*, 2008, C-Type photograph, 87 x 109 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.546

Gerard Byrne, *LN 1801*, 2001 en verder, fibre print, 46 x 56 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.548

Gerard Byrne, *'one year, five months, two weeks and five days ago'*, 2007, Silver Gelatin photographic print, 124 x 159 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.54, voor een bedrag van € 50.000 voor deze vier werken.

Ger van Elk, *La Pièce*, 1971, beschilderd blokje beukenhout op fluwelen kussen, 1,55 x 7,15 x 9 cm (blokje hout), geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.538, voor een bedrag van € 175.000.

Jan Terwey, *Boom in landschap*, 1913, olieverf op doek, 80 x 60 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.549, voor een bedrag van € 12.500.

Aankoopondersteuningen 2010

Cai Guo Qiang, *Inopportune: Stage Two*, 2004, papier-mache, gips, fiberglass, kunsthars en beschilderde huid, koper, bamboe, veren, styrofoam, hout, doek en acrylverf, variabele afmetingen, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.570, voor een bedrag van € 586.227.

Jan Fabre, *Hoofdstuk II*, 2010, was, 115 x 31 x 118 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.888, voor een bedrag van € 80.000.

Jan Fabre, *Hoofdstuk XIV*, 2010, brons, 107 x 109 x 48 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.889, voor een bedrag van € 60.000.

Gilbert & George, *The Paintings (with Us in the Nature)*, 1971, olieverf op doek, zes triptieken, ieder 230 x 680 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.609, voor een bedrag van € 587.889.

Gilbert & George, *Metaljack*, 2008, foto's, 35-delig, opgesteld 317 x 528 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.793, voor een bedrag van € 146.032.

Ad Reinhardt, *Ultimate Painting No.39*, 1960, olieverf op doek, 152,4 x 152,4 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.885, voor een bedrag van € 330.000.

Aankoopondersteuningen 2011

Armando, *Melancholie*, 2006, brons, 207 x 155 x 70 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 131.897, voor een bedrag van € 85.000.

Willie Doherty, *Strategy: Sever/Isolate*, 1989, zwart-wit foto's, tekst, 2-delig, ieder 122 x 183 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.945, voor een bedrag van € 24.511.

Willie Doherty, *No visible signs*, 1997, kleurenfoto, 122 x 183 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.946, voor een bedrag van € 13.500.

Willie Doherty, *Out of body (III), decomposed*, 2010, kleurenfoto, 110 x 137 x 4 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.845.

Willie Doherty, *Out of body (VIII), oblivion*, 2010, kleurenfoto, 110 x 137 x 4 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.846, voor een bedrag van € 20.181 voor deze twee werken.

Willie Doherty, *Ancient ground*, 2011, high-definition video: color and sound, speelduur: acht minuten, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.866, voor een bedrag van € 45.000.

Jan Fabre, *Uil (uit de serie Hé wat een plezierige zottigheid)*
Bic ballpoint inkt op Murano glas, h. 42,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.993, voor een bedrag van € 15.600.

Jan Fabre, *Spinnekoppenpoten*, 1979
Bic ballpoint pen on book pages, 12-delig, ieder 22 x 15 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.994, voor een bedrag van € 26.000.

(vervolg aankoopondersteuningen 2011)

Jan Fabre, *8mm Films (1-16) overgezet op dvd*, 1980 – 1982, DVD's, 19-delig, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.001.

Jan Fabre, *Twee wandelende bladeren*, 1989, ballpoint op papier, wandelende bladeren 20,5 x 15,0 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.954.

Jan Fabre, *Hamer en aambeeld (breintekening)*, 2009, potlood, kleurpotlood op fotopapier, 30,5 x 20,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.949.

Jan Fabre, *The brainleg and the football (breintekening)*, 2009, potlood, kleurpotlood op fotopapier, 30,5 x 20,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.950.

Jan Fabre, *The feet are thinking, the brain moves (breintekening)*, 2009, potlood, kleurpotlood op fotopapier, 30,5 x 20,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.951.

Jan Fabre, *The male and the female fountain (breintekening)*, 2009, potlood, kleurpotlood op fotopapier, 30,5 x 20,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.952.

Jan Fabre, *My dictorial land (breintekening)*, 2009, potlood, kleurpotlood op fotopapier, 30,5 x 20,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.953.

Jan Fabre, *Hoofdstuk XVIII*, 2010, brons, 51 x 32 x 31 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.961.

Jan Fabre, *Hoofdstuk I*, 2010, brons, 44 x 25 x 35 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.955.

Jan Fabre, *Hoofdstuk II*, 2010, brons, 115 x 31 x 118 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.956.

Jan Fabre, *Hoofdstuk III*, 2010, brons, 66 x 33 x 35 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.957.

Jan Fabre, *Hoofdstuk IX*, 2010, brons, 78 x 29 x 74 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.958.

Jan Fabre, *Hoofdstuk XV*, 2010, brons, 82 x 48 x 30 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.959.

Jan Fabre, *Hoofdstuk XVII*, 2010, brons, 100 x 25 x 26 cm, bijbehorend voetstuk: 8 x 40 x 40 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.960.

Jan Fabre, *Brain with wooden cross & bones*, 2011, silicone, silicone verf, hout, menselijk been 32 x 25 x 42,3 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.948, voor een bedrag van € 450.000 voor deze groep van vijftien werken.

Aankoopondersteuningen 2012

Shoichi Ida, *Portfolio (Five images) - Surface is the Between - Between Vertical and Horizon - "Descended Blue Nos. 1-5"*, 1982, ets op papier, vijfdeelig, ieder: 76,5 x 56,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.977.

Shoichi Ida, *Garden Project - 'Meaning of Stone Garden - Sinking Garden and Ascending Stones No. 62'*, 1988-1998, keramiek, ijzer, was, 30 x 80 x 80 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.976.

Shoichi Ida,

Penetration/evaporation no. 1, 2002, papier, inkt, 5,5 x 33 x 24 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.969.

Penetration/evaporation no. 2, 2002, papier, inkt, 6 x 33 x 24 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.970.

Penetration/evaporation no. 3, 2002, papier, inkt, 4 x 35 x 28,5 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.971.

Penetration/evaporation no. 4, 2002, papier, inkt, 5,5 x 24 x 33 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.972.

Penetration/evaporation no. 5, 2002, papier, inkt, 4,5 x 33 x 24 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.973.

Penetration/evaporation no. 6, 2002, papier, inkt, 5 x 24 x 33 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.974.

Penetration/evaporation no. 7, 2002, papier, inkt, 6 x 33 x 24 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 132.975.

Voor een bedrag van € 59.850 voor deze groep van negen werken.

Vilmos Huszár, *Vincent*, 1915, caseïne verf op cementplaat, 81,9 x 61,3 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.003, voor een bedrag van € 131.459.

Aankoopondersteuningen 2013

Giacomo Balla, *Forme rumore di motocicletta*, 1913-1914, olieverf en gouache op papier, 73 x 101 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.593, voor een bedrag van € 1.650.000.

Adam Colton, *Back to the bone*, 1999, glasvezel en polyester op polyurethaanschuim, 140 x 200 x 140 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.857, voor een bedrag van € 33.000.

Pjotr Müller, *Tempeltje van het dagelijks leven*, 1986, graniet en hout, 215 x 270 x 370 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.905, voor een bedrag van € 60.000.

Marien Schouten, *Grote groene kop*, 1989, keramiek, 150 x 120 x 100 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.590, voor een bedrag van € 66.038.

Christiaan Bastiaans, *Specimens Slide*, 2012, film, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.855, voor een bedrag van € 39.500.

Aankoopondersteuningen 2014

Ewerdt Hilgemann, *Cube*, 2014, implosie van kubus, 200 x 200 x 200 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.929, voor een bedrag van € 94.340.

Roni Horn, *Opposite of White, v. 2 (Large)*, 2006 - 2007, massief gegoten zwart en kleurloos glas twee delen, elk 50,8 x Ø 142 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.928, voor een bedrag van € 668.449.

Richard Long, *Untitled*, 2013, modder op papier, 120 x 80 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.922, voor een bedrag van € 22.620.

Richard Long, *Untitled*, 2013, modder op papier, 120 x 80 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.923, voor een bedrag van € 22.620.

Hamish Fulton

Slides-Scotland, *Slides-Scotland Journey*, 1971, Kodak S carrousel en tweeënzeventig dia's geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.914, voor een bedrag van € 150.000.

Ger van Elk, *Birds flying Henri Cross*, 2007-2006, videospeler, lcd-scherm, in passe-partout in eikenhouten lijst, 70 x 88 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.941, voor een bedrag van € 34.000.

Ger van Elk, *Birds over Seurat*, 2004, videospeler, lcd-scherm, in passe-partout in eikenhouten lijst, 70 x 88 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.940, voor een bedrag van € 34.000.

Aankoopondersteuningen 2015

Marien Schouten, *Rots*, 2013, keramiek, 74 x 54 x 44 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.935, voor een bedrag van € 14.400.

Marinus Boezem, *Pisproject*, 1969, zwart-wit foto's, 12-delig, 7,8 x 10,7 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.943, voor een bedrag van € 25.943.

Marinus Boezem, *Zonder titel*, 1969, zwart-wit foto, 139,3 x 104,3 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.942, voor een bedrag van € 17.924.

Marinus Boezem, *Della Scultura & La Luce*, 1985, plastic, papier, hout en metaal, 27 x 25,4 x 27 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.944, voor een bedrag van € 150.000.

Alexander Bogomazov,

Forest Boyarka, 1915, sanguine op papier, 32 x 26 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.968.

Locomotive, 1915, houtskool op papier, 30 x 26cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.969.

Tramway L'ovovskaya Street Kiev, 1914, houtskool op papier, 40,2 x 30,2 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.970.

Khreshchatik, 1914, houtskool op papier, 30,2 x 32,3 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.971.

Voor een bedrag van € 250.000 voor deze vier werken.

(vervolg aankoopondersteuningen 2015)

Armando

Car Tyres Wall, 1962, Goodyear autobanden, jute, zwarte verf, variabele afmeting, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.018.

Barrels, 1964, 10 x 200 liter vaten rood en zwart, variabele afmeting, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.019.

Black water, 1964, bassin gevuld met zwartgekleurd water, variabele afmeting, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.020.

Voor een bedrag van € 170.000 voor deze drie werken.

Giacomo Balla, *Paravento con linea di velocità*, 1916-1917, olieverfop 4 doeken, 151 x 126 cm geregistreerd onder inventarisnummer KM 133.986, voor een bedrag van € 718.773.

Aankoopondersteuningen 2016

Leo Vroegindeweij, *Zonder titel*, 1986, koper, 82 x 190 x 150 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.036, voor een bedrag van € 15.094.

Leo Vroegindeweij, *Zonder titel*, 1986, lood, 62 x 140 x 121 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.037, voor een bedrag van € 15.094.

Pierre Huyghe, *La saison des Fêtes*, 2010-2016, planten / aarde / beton, variabele afmeting, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.038, voor een bedrag van € 318.058.

Pierre Huyghe, *Streamside Day*, 2003, 16 mm film and video transferred to digi-beta, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.065, voor een bedrag van € 280.000.

Alexander Bogomazov, *Herinneringen aan de Kakausus*, 1916, houtskool op papier, 32,1 x 27 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.034, voor een bedrag van € 120.000.

Alexander Bogomazov, *Landschap, Kakausus*, 1916, rood krijt op papier, 35,6 x 29,8 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.035, voor een bedrag van € 90.000.

Bil Woodrow, *Rockswarm*, 2001, brons / steen / bladgoud, 203 x 86 x 120 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.039, voor een bedrag van € 92.773.

Félix Vallotton, *Les Filets, Honfleur*, 1912, Oil on canvas, 73 x 100 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.062, voor een bedrag van € 600.000.

Aankoopondersteuningen 2017

Marinus Boezem, *La Lumiere Cistercienne*, 1985, geëtst glas, wit papier, 21 delen, elk 54 x 44 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.095, voor een bedrag van € 102.000.

Marinus Boezem, *A Volo d'Uccello*, 2010, media-installatie, 11 delen / videofiles, editie 1 van 3 (+1 AP), geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.094, voor een bedrag van € 51.000.

Aankoopondersteuningen 2018

Alexander Archipenko, *Geometrisch beeld*, 1914, gips, verf en vernis, 52 × 11,2 × 12,3 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.099, voor een bedrag van € 163.348.

James Lee Byars, *The path of luck*, 1992, blauw Afrikaans granite, Ø 12,5 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.105, voor een bedrag van € 137.882.

George Minne, *De geknielde van de fontein*, 1898, marmer, 79,5 × 17,4 × 37
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.100, voor een bedrag van € 163.348.

Odilon Redon, *Tête de Persée*, circa 1875, olieverf op doek, 54,7 × 45,7 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.103, voor een bedrag van € 540.000.

Marien Schouten, *Green Room / Vault*, 2016, keramiek, staal en glas
100 × 85 × 95 cm (kop), 500 × 300 cm (glaswand)
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.104, voor een bedrag van € 45.000.

Aankoopondersteuningen 2019

Maria Barnas, *Origins*, 2016, video
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.215, voor een bedrag van € 7.200.

Braco Dimitrijevic, *Accidental drawing*, 1968, foto op papier 89 × 69 × 3,1 cm (inclusief lijst)
geregistreerd onder inventarisnummer inv.nr. KM 134.147, voor een bedrag van € 30.000.

Ewerdt Hilgemann,
Quadratbild, 1967, hout en spaanplaat, gespoten, 95 × 95 × 4 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.148

Reliëfstructuren, 1971, plastispan, 2 delen, elk 90,3 × 90,3 × 2,5 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.149

Reliëfstructuur, 1976, hardhout, 6 delen, elk 50 × 50 × 5,8 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.150

Voor een bedrag van € 120.000 voor deze drie werken.

Lucas Lenglet
Land and buildings, 2013-2019, digitale videoprojectie (in loop)
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.213, voor een bedrag van € 20.000.

Beware of rudely crossing it, 2019, veiligheidsspelden, vernikkelde metalen ringen,
1800 × 240 cm, geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.214,
voor een bedrag van € 16.000.

(vervolg aankoopondersteuningen 2019)

Richard Long

Twelve works 1979-1981, 1981, drukwerk op papier (boek), 14,1 × 19,2 × 1,1 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.139

Planes of vision, 1983, drukwerk op papier (boek), 25,5 × 13,7 × 1,5 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.140

Sixteen works, 1984, drukwerk op papier (boek), 21,6 × 30 × 1,2 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.141

Mud hand prints, 1984, inkt en modder op papier (boek), 37 × 31,9 × 2,8 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.142

Dust Dobros Desert Flowers, 1987, drukwerk op papier, 31 × 31 × 2,1 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.143

Nile - Papers of river muds, 1990, drukwerk op papier (boek met foedraal)
39 × 32,9 × 5,3 cm (boek), 39 × 32,9 × 5,3 cm (foedraal)
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.144

Dartmoor, 2006, drukwerk op papier (boek) 25,8 × 21,5 × 5 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.145

Six walks, 2006, drukwerk op papier, 47,5 × 31,8 × 1,5 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.146

Voor een bedrag van € 22.500 voor deze acht werken.

Jan van Munster

Energy field, 1989, gietijzer, brons, 21 delen, 23 × 19 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.175, voor een bedrag van € 110.092.

Edged circle, 2017, neonbuizen, transformator, Ø 299 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.174, voor een bedrag van € 34.862

Susan Philipsz, *The Wind Rose*, 2019, geluidsinstallatie over 8 kanalen
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.217, voor een bedrag van € 64.000

Charlotte Posenenske

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.179

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 66 × 58 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.180

(vervolg aankoopondersteuningen 2019)

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 66 × 58 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.182

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 92 × 50 cm
geregistreerd onder inventarisnummer 134.183

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 46 × 58 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.184

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 27 × 92 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.185

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 92 × 50 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.186

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 92 × 50 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.187

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 92 × 50 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.188

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 92 × 50 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.189

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 66 × 58 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.190

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 23 × 50 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.191

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 83 × 35 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.192

Serie D Relief, 1967-2015, gegalvaniseerd plaatstaal, 50 × 83 × 35 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.193

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.194

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.195

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.196

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm

geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.197

(vervolg aankoopondersteuning 2019)

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.198

Serie B Relief, 1967-2015, gespoten en gebogen aluminium, 100 × 50 × 14 cm
geregistreerd onder inventarisnummer KM 134.199

Voor een bedrag van € 84.034 voor deze twintig werken.